

Về Ông Ngô Đình Luyện.

Ông Ngô Đình Luyện là con út trong gia đình cụ Ngô Đình Khả đã tốt nghiệp văn bằng kỹ sư tại École Centrale de Paris; ông là người được hấp thụ nền văn hóa Tây Phương nhiều nhất trong gia đình. Phu nhân ông Luyện cũng thuộc gia đình giàu có, danh giá tại miền Nam Việt Nam. Trong số các anh em cụ Diệm, ông Luyện là người ít được nhắc đến nhất, nhưng ông lại là người chiếm được nhiều tình cảm của những người xung quanh nhiều nhất, ngay cả khi ông làm việc ở ngoại quốc, ông cũng đã được những người làm việc chung với ông yêu mến kính phục, có lẽ vì tính tình ông Luyện phóng khoáng, cởi mở, giản dị và thậm chí còn được coi là người ... ham vui. Ông bà Luyện cùng các con sống ở ngoại ô thành phố Paris từ năm 1954 cho đến khi qua đời.

Qua nhiều nhân chứng làm việc trong chánh quyền thời Tổng Thống Ngô Đình Diệm thì trong số anh em cụ Diệm, ông Ngô Đình Luyện là người có công lớn trong việc xây dựng nền móng nền Đệ Nhất Cộng Hòa. Ông Luyện đã có thời gian cùng học chung với cựu hoàng Bảo Đại tại Pháp, nên hai người rất thân với nhau. Khi ông Ngô Đình Diệm được vua Bảo Đại chọn giữ chức vụ Thủ Tướng, ông Ngô Đình Luyện còn ở bên Tây làm Đặc Sứ, nhưng ông thường về Sài Gòn giúp ông anh tiếp xúc với người này, giao thiệp với người kia, trao đổi với người nọ, thuyết phục, lôi kéo họ thôi chống đối, về hợp tác với chế độ mới. Khi mới về cầm quyền ở Sài Gòn, ông Diệm bị nhiều người, nhiều phe phái chống đối, tứ bề thọ địch, nên ông Diệm muốn có ông Luyện ở bên ông để tìm cách đối phó với những khó khăn của thời cuộc, đối phó với sự chống đối của tướng Nguyễn Văn Hinh, của ông Bảy Viễn thuộc phe Bình Xuyên, và của giáo phái Hòa Hảo v...v ...

Tổng Thống Ngô Đình Diệm cũng muốn có một người tài giỏi, tin cậy làm đại diện cho Việt Nam ở Âu Châu, nên ông Luyện được cử giữ chức vụ Đại sứ Việt Nam tại Anh Quốc, và trước khi có một quyết định ngoại giao quan trọng, ở một quốc gia Âu Châu và Bắc Phi, Tổng Thống Ngô Đình Diệm thường tham khảo ý kiến trước với ông Luyện. Sự bất đồng chính kiến giữa ông Nhu và ông Luyện thấy rõ qua vụ truất phế vua Bảo Đại. Chính ông Luyện đã dàn xếp với Bảo Đại để loại trừ Tướng Hinh và nhóm Bình Xuyên, trong khi ông Nhu lại chủ trương phải truất phế Bảo Đại để thành lập chế độ Cộng Hòa.

Trong thời gian ba tháng qua Pháp để dàn xếp với Bảo Đại vào đầu năm 1955, lúc ông Luyện trở về, thì quyền Cố Vấn đã hoàn toàn nằm trong tay người anh của ông là ông Ngô Đình Nhu, lúc này Tổng Thống Diệm đã dặn riêng mấy người thân cận như Đại Úy Cao, Thiếu Tá Vinh là "ở nhà có chuyện gì xảy ra đừng có kể lại cho ông Luyện nghe". Ý Tổng Thống Diệm là không muốn làm phật lòng ông em út, mà Tổng Thống Diệm thương nhất trong nhà. Việc làm cho ông Luyện buồn là ông đã nghĩ là vụ truất phế Bảo Đại chính do anh mình (*) mà Bảo Đại lại là bạn học của ông Luyện ở Paris, hai ông không những học chung một trường Tây, mà còn học chung chữ Nho với nhau ở tại nhà, khi triều đình gọi qua Pháp một "thầy đồ" để dạy chữ Nho, dạy tứ thư, ngũ kinh, v...v... vì thế hai người coi như "ăn cùng mâm, nằm cùng chiếu, trước khi ông Luyện tốt nghiệp kỹ sư về nước làm việc cho một công ty Pháp.

Ông Bảo Đại cũng đã về nước lên ngai vàng, hai người đi hai con đường khác nhau, dù biết rõ ông bạn học rất thân nay đã làm vua, ông Luyện không tìm đến để cầu cạnh. Một hôm tình cờ, vua Bảo Đại gặp ông Luyện ở Quảng Ngãi, Vua mừng lắm, ôm chầm lấy bạn cũ và trách rằng sao đã về nước mà không cho vua hay, ông Luyện cũng mừng lắm, nhưng chỉ chùng đó, ông không liên lạc gì với vua nữa. Sau khi "Trưng Cầu Dân Ý", ông Luyện có gặp lại cựu hoàng Bảo Đại và tưởng rằng cựu hoàng sẽ trách cứ mình nhiều lắm, nên ông Luyện hơi ngại ngùng, nhưng ông Bảo Đại vẫn tự nhiên như không có chuyện gì xảy ra. Khi ông Luyện tỏ ý ân hận về việc truất phế vua thì ông Bảo Đại tự cho rằng lỗi ở ông, và thời cuộc phải diễn tiến như thế, nên không trách cứ gì ông Diệm cả. Thái độ cao thượng đó của cựu hoàng Bảo Đại đã khiến ông Luyện cảm động lắm, ông thường đem chuyện đó kể lại cho nhiều người thân cận nghe.

Đầu năm 1963, khi tình hình miền Nam có nhiều bất ổn, có tin đồn đảo chánh khắp nhiều nơi, ông Luyện về Sài Gòn và cũng có ý lo cho anh mình, nhưng không làm gì được, ông trở lại Luân Đôn. Trong một buổi họp nhân viên, ông Luyện hỏi chung chung:

- Trong trường hợp hạn hữu có một cuộc đảo chánh, thì ông Thính cũng như các anh em khác trong Sứ Quán sẽ đứng đằng sau Tổng Thống chứ?

Tiến Sĩ Phan Văn Thính đáp lại:

- Thừa ông Đại Sứ, cũng không hẳn là vậy, chúng tôi ở đây là "công bộc" chứ không phải là "người" của một ai cả, bao lâu Tổng Thống còn được lòng dân, thì chúng tôi đều đứng sau người, nhưng khi nào Tổng Thống đi ngược lại ý dân thì chúng tôi không còn phải theo Tổng Thống nữa.

Các nhân viên Tòa Đại Sứ ở Anh lúc đó cho rằng Tiến Sĩ Phan Văn Thính đã liều lĩnh gan dạ, vì nói như thế có thể mang họa vào thân. Tuy không đồng ý với T/S Phan Văn Thính, nhưng ông Ngô Đình Luyện cũng không tỏ ra thái độ bất bình hay là tìm cách trừng phạt.

Thật đúng, ông Luyện là người có trình độ, rất hiểu biết, không hay thù vật. Nhân dịp ông Ngô Đình Luyện từ Pháp qua Mỹ, anh Nguyễn Linh Tuyên có đón ông đến dự lễ cầu hồn cho Cố Tổng Thống, và hướng dẫn Ông đi thăm mấy nơi ở Orange County (California). Anh Tuyên có nói tôi sang gặp ông Luyện nữa, và tôi đã sang thăm ông, trong dịp này tôi được ông kể vài câu chuyện về thời Đệ Nhất Cộng Hòa. Tôi có hỏi tin tức về Bà Nhu bây giờ ra sao, thì ông cho hay Bà Nhu đang sống trong một căn Apartment tận lầu 11, ở Paris - Pháp Quốc, và bà vẫn khỏe mạnh.

Ông Ngô Đình Luyện kể:

“Có lần tôi ở Pháp về, tôi gặp lại mấy người bạn Pháp và Trung Hoa, họ rủ tôi vô Chợ Lớn ăn cơm, rồi họ mời tôi sang Hong Kong du lịch. Tôi nhận lời và cùng đi với họ. Song lúc tôi trở lại Saigon, về tới Tân Sơn Nhứt, thì có ông Phó Tổng Giám Đốc Quan Thuế và thêm một nhân viên nữa ra đón tôi ở phi cảng. Ông Quan Thuế có vẻ băn khoăn, lo lắng và nói với tôi:

- Thừa Cụ Đại Sứ, xin cụ hiểu cho sự khó khăn của chúng tôi. Nhưng đây là lệnh của Tổng Thống, xin Cụ cho chúng tôi được coi hành lý của Cụ.

Tôi rất ngạc nhiên vì xưa nay tôi đi đâu, kể cả ra ngoại quốc, chưa ai khám xét hành lý của tôi, vì mình đi bằng Thông Hành Ngoại Giao cao cấp, thế mà mình về nước lại bị khám xét bởi lệnh của Tổng Thống. Nhưng tôi bình tĩnh trả lời:

- Tôi đi chơi chứ không phải đi công vụ đâu, chả cần có lệnh của Tổng Thống, các ông cứ làm đúng phận sự của các ông đi.

Sau khi khám xét thấy chẳng có gì, ông Quan Thuế xin lỗi tôi hoài và có vẻ lo lắng. Tôi cảm ơn ông và lên xe ra về. Về tới Dinh Gia Long, tôi vô thẳng phòng Tổng Thống với vẻ mặt bức bối. Gặp tôi, Tổng Thống cười nói:

- Sao chú? Chắc khó chịu lắm phải không? Tụi nó cứ nói ra nói vào và báo cáo với tôi rằng chú đi Hong Kong gặp tụi Tàu, chuyển bạc về Việt Nam (ngày đó Việt Cộng có nhiều tiền Việt Nam để ở Hong Kong lắm, mà không được mang vô Việt Nam), nên tôi phải cho khám để tụi nó khỏi xuyên tạc và sau này chúng nó không còn báo cáo bậy nữa. Hơn nữa cũng để Quan Thuế biết là họ không phải nể nang một người nào, để cho họ dễ làm việc của mình...”

Kể xong, Ông Ngô Đình Luyện có vẻ thích thú và cười ra tiếng. Ông nói nhiều chuyện về thời Đệ Nhất Cộng Hòa và về cố Tổng Thống Ngô Đình Diệm, và những chuyện vui, buồn trong gia đình. Ông cũng cho biết gia đình ông đông con và sinh hoạt cũng khó khăn lắm, ông kể chuyện từ lúc ông ở Pháp qua Mỹ và trên chuyến bay đến California, cái thắt lưng của ông bị đứt, mà lưng quần của ông thì rộng quá, vì quần áo cũ may lúc còn mập, và nay thì ốm đi nhiều, biết ông cần có cái thắt lưng, nên một người trên cùng chuyến bay đã lấy thắt lưng của mình đưa ông dùng tạm, rất tiếc, ông đã không nhớ tên người tặng ông cái thắt lưng đó. Thành ra những lời đồn đãi và dư luận xấu nói về gia đình Tổng Thống Ngô Đình Diệm, thật đúng là xuyên tạc quá đáng. Xem như vậy đều thấy rằng những người trong gia đình Tổng Thống Ngô Đình Diệm, ai cũng có tinh thần tự trọng và trong sạch và một thời gian sau ông Ngô Đình Luyện đã từ trần tại

Pháp ngày 23 tháng 4 năm 1990, hưởng thọ 75 tuổi, có nhiều nguồn tin khác thì ông mất năm 1988.

MEMBER OF HONG KONG FAMILY OF THE AMERICAN... (The text is extremely small and difficult to read, but appears to be a newspaper-style caption describing the group.)